

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการค้นหาคำตอบในเรื่องรูปแบบปัจจัยการรวมกลุ่ม ประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยเพื่อพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ซึ่งการวิจัยได้ใช้วิธี วิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสารที่เป็นเอกสารวิชาการทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ การสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องตามประเด็นสัมภาษณ์ที่ กำหนดไว้ และการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ ด้วยการให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ได้มีส่วนร่วมออกแบบปัจจัยที่มีผลต่อการรวมกลุ่ม ประโยชน์ทางด้านแรงงานเพื่อพัฒนาไปสู่การ รวมกลุ่มทางการเมือง และเมื่อคำตอบแล้วได้ใช้วิธีการรับฟังความคิดเห็นประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อ วิพากษ์คำตอบที่ได้มาซึ่งผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขตามที่เห็นว่าเหมาะสมจนกระทั่ง ได้คำตอบ ปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย โดยมีข้อสรุปและการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้รวมทั้งการมีข้อเสนอแนะที่จะทำ ให้ปัจจัยที่ได้มานำไปสู่การดำเนินการได้

1. สรุป อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดในการค้นพบในการหาคำตอบใน 8 ปัจจัยที่จะ นำไปสู่การรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองใน อนาคตนั้นจะต้องได้รับการรับรองคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมาย เฉพาะซึ่งข้อค้นพบจากการสรุปได้พบว่าในบริบทของประเทศไทยนั้นได้มีการรวมกลุ่มของกลุ่ม ผลประโยชน์ทางด้านแรงงานมาตั้งแต่ในอดีตซึ่งการรวมกลุ่มมีลักษณะเป็นไปตามรูปแบบของการ ปกครองในแต่ละยุคสมัยภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ประชาชนมีการ รวมกลุ่มภายใต้การรับรองของรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดเป็นสิทธิจึงส่งผลให้มีการรวมกลุ่มกันของ คนในสังคมจนเกิดกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน แต่ ปัญหาที่พบคือการรวมกลุ่มนั้นไม่ประสบความสำเร็จมีอันต้องยุบเลิกไปในที่สุด โดยมีเหตุมาจาก ฝ่ายผู้บริหารปกครองประเทศได้มองว่าผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มชนชั้นรากหญ้าที่ถือว่าเป็นกลุ่มที่อยู่ใน ชนชั้นต่ำที่สุดในสังคมแต่กลับเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่ถือว่าเป็นมวลชนส่วนใหญ่ของประเทศ ใน ขณะเดียวกันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของไทยเพิ่งจะ

เริ่มต้นขึ้นจึงส่งผลให้ความเป็นประชาธิปไตยของไทยยังมีปัญหาและความเข้าใจในเรื่องการรวมกลุ่มมวลชน ทำให้กลุ่มทหารที่เป็นผู้กุมอำนาจทางการเมืองมองว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มรากหญ้าที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่ถือว่าเป็นกลุ่มมวลชนขนาดใหญ่ ถ้าหากให้มีการรวมกลุ่มกันเกิดขึ้นอาจจะนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้โดยผู้บริหารปกครองประเทศมีมุมมองและนำเอาหลักการเรื่องคอมมิวนิสต์เข้ามาเนื่องจากในระยะเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นคณะราษฎรโดยการนำของนายปรีดี พนมยงค์ ถูkmองว่าเป็นพวกฝักใฝ่ในลัทธิคอมมิวนิสต์ของประเทศจีน จึงทำให้แนวคิดเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์เกิดขึ้นและถูกฝังเป็นรากลึกในความคิดของกลุ่มเผด็จการทหารที่มาจากการรัฐประหารเป็นที่น่าสังเกตว่าการรัฐประหารในประเทศไทยมักจะเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) มีมากถึง 13 ครั้ง และทุกครั้งมักจะอ้างความมั่นคง และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองของประเทศเป็นหลัก จึงทำให้กลุ่มอำนาจเผด็จการทหารมักจะเข้ามามีบทบาทในการบริหารปกครองประเทศอยู่เสมอ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีบทบัญญัติให้การคุ้มครองสิทธิแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดก็ตามล้วนเป็นผู้ที่มีสิทธิภายใต้การคุ้มครองด้วยกันทั้งสิ้นซึ่งรวมถึงการให้สิทธิในการรวมกลุ่มของประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานก็อยู่ในขอบข่ายที่จะได้รับการคุ้มครองด้วยเช่นกันตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 แต่ที่ผ่านมากลับพบว่าหากมีการรวมกลุ่มของพรรคแรงงานเกิดขึ้นและมีความเกี่ยวข้องหรือมีทิศทางเกี่ยวข้องกับทางการเมืองก็มักจะถูกล้มล้างเสมอ นั่นคือข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ อย่างไรก็ตามในการที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนทุกคนที่พึงจะได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันนอกเหนือจากนั้นก็ยังมีกฎหมายเฉพาะก็คือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ที่ให้สิทธิแก่ผู้ใช้แรงงานมีการรวมกลุ่มในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการในลักษณะของการจัดตั้งเป็นสหภาพแต่การรวมกลุ่มในลักษณะนี้เป็นการรวมกลุ่มขนาดเล็ก เฉพาะกิจที่มีอยู่เพียงในสถานประกอบการหรือในโรงงานอุตสาหกรรม แต่ละแห่งเท่านั้น

ปัญหาสำคัญก็คือแม้กฎหมายจะให้สิทธิคนงานที่สามารถรวมกลุ่มกันได้ก็ตามแต่ก็มีข้อจำกัดคือห้ามไม่ให้มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองจึงเท่ากับเป็นการยอมรับการปฏิบัติตามสิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญและในขณะเดียวกันก็จำกัดสิทธิไม่ให้ยุ่งเกี่ยวทางการเมืองจากกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ซึ่งเป็นพฤติกรรมในลักษณะที่เกิดขึ้นที่เป็นการข้อนแย้งของกฎหมายมาจนถึงปัจจุบันเพราะการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องในการปกป้องรักษาสิทธิประโยชน์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานย่อมต้องเกี่ยวข้องกับทางการเมืองเสมอ ฉะนั้นจึงเป็นปัญหาของความขัดแย้งในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกับกฎหมายเฉพาะแต่กลับไม่มีผู้แทนราษฎรกลุ่มใดหยิบ

ยกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาอภิปรายในสภานิติบัญญัติเพื่อให้เกิดข้อยุติ ทั้งนี้รวมถึงการพยายามตั้งพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานหรือพรรคแรงงานแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลาย ๆ ประการดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว

ในการวิจัยนี้จึงมองว่าถ้าหากมีการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้มีความสมบูรณ์อย่างแท้จริงดังเช่นอารยประเทศทั่วไปในโลกนี้แล้ว กลุ่มผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ของประเทศก็ควรที่จะต้องมีสิทธิใช้กลไกของรัฐธรรมนูญที่จะเลือกผู้แทนของตัวเองเข้าไปเรียกร้องหรือเข้าไปร่วมเสนอร่างนโยบาย หรือกฎหมายที่จะเอื้อประโยชน์ต่อคนกลุ่มนี้โดยใช้กลไกฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐธรรมนูญไทยตามหลักทฤษฎีผู้ใช้แรงงานและแนวคิดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ การวิจัยจึงได้กำหนดประเด็นในการหาคำตอบในปัจจัยที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานโดยคาดหวังว่าจะสามารถพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคแรงงานในอนาคตได้

การวิจัยสรุปข้อค้นพบได้ว่า การรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานของไทยที่เกิดขึ้นในอดีตและไม่เคยประสบความสำเร็จถึงแม้ว่าประเทศไทยได้เคยมีการตั้งพรรคแรงงานมาแล้วก็ตาม แต่ก็ล้มเหลวต้องยุบพรรคเนื่องจากเหตุแห่งการรวมกลุ่มไม่ได้คิดคำนึงถึงปัจจัยที่เป็นส่วนที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มโดยชอบและมีโอกาสที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานอย่างแท้จริงในรัฐสภาได้ ดังนั้นการวิจัยจึงได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานตามทฤษฎีผู้ใช้แรงงานและคำตอบการวิจัยได้มานั้นสรุปว่าปัจจัยที่มีความสำคัญทั้งหมดมี 8 ปัจจัย ที่สามารถนำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์สำคัญหากจะได้มีการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานเพื่อให้สามารถพัฒนาไปเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานและเพื่อให้มีโอกาสที่จะได้ผู้แทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่จะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำหน้าที่ปกป้องรักษาและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงาน โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคำตอบของปัจจัยที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน จะต้องมีการนำเอาปัจจัยจากข้อค้นพบของการวิจัย 8 ปัจจัย ไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ของการรวมกลุ่ม

คำตอบที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยใน 8 ปัจจัยนี้ได้มาจากกระบวนการวิวิธนาการวิจัยที่กำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มาจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งข้อค้นพบสรุปจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) นี้พบว่าทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าควรจะต้องมี 8 ปัจจัยนี้ทั้งนี้รวมถึงผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องก็ได้คำตอบมาเช่นเดียวกันจึงเป็นการยืนยันได้ว่าการจะ

ให้ผู้ใช้งานครองและกลุ่มประโยชน์ด้านแรงงานได้รวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองนั้นจะต้องมีการดำเนินการใน 8 ปัจจัยเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการรวมกลุ่มดังกล่าวจึงจะทำให้ความเป็นไปได้ในการรวมกลุ่มประสบผลสำเร็จ เพราะฉะนั้นข้อค้นพบจากการวิจัยจึงสรุปเป็นสาระสำคัญของ 8 ปัจจัยได้ดังนี้

1) ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องอยู่บนรากฐานที่สำคัญคือเป็นการปกครองโดยประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศอย่างแท้จริงเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์กับประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศต้องยอมรับให้ความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในปัจจุบันจะต้องมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคในการดำเนินชีวิตของทุกคนรวมถึงสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง การรวมกลุ่มทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การเมือง โดยรัฐจะต้องให้การรับรองคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายของรัฐให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคโดยไม่แบ่งแยกไม่ว่าคนนั้นจะอยู่ในฐานะหรือชนชั้นใด ต้องให้การยอมรับและเคารพต่อเสียงข้างมากเสมอ

ในบริบทของการปกครองประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่แยกอำนาจการปกครองเป็น 3 อำนาจ คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการตามหลักทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจปกครองสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยตามที่ได้อธิบายมาแล้วในบทที่ 2 ซึ่งอำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจของปวงชนชาวไทยโดยแท้เพราะผู้ที่ใช้อำนาจในการพิจารณาและบัญญัติกฎหมายให้ชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาจากการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชน ดังนั้นหากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานต้องการที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อใช้สิทธิทางนิติบัญญัติด้วยการมีผู้แทนของกลุ่มคนเข้าไปในรัฐสภาเพื่อเป็นโอกาสในการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของกลุ่มแต่ก็ถูกจำกัดสิทธิในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อให้เกิดตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่จะเข้าไปทำหน้าที่แทนเป็นกระบอกเสียงแทนกลุ่มผู้ใช้งานเพื่อเรียกร้องและปกป้องรักษาสิทธิผลประโยชน์ของกลุ่ม

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสามารถสรุปเพื่อการอภิปรายผลได้ว่าในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยทุกประเทศนั้นประชาชนทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันภายใต้การได้รับการรับรองคุ้มครองของกฎหมายในประเทศนั้น ๆ ซึ่งประเทศไทยก็เช่นเดียวกับประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยอื่นที่มีการรับรองสิทธิและเสรีภาพความเสมอภาค ให้สิทธิการรวมกลุ่มภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือรัฐธรรมนูญของไทยยังไม่เป็นกฎหมายหลักที่สามารถใช้ปกครองประเทศได้อย่างต่อเนื่องและถาวรเพราะจะมีการถูกยกเลิกเปลี่ยนแปลงไป

ตามผู้ที่ใช้อำนาจรัฐที่มาจากจากรัฐประหารในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการใช้อำนาจของผู้นำในขณะนั้นตามหลักทฤษฎีชนชั้นผู้นำในความเห็นของนักวิชาการไทย ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ฉะนั้นถ้าหากจะให้มีการปกครองประเทศเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจะต้องไม่มีการรัฐประหารและต้องมีความชัดเจนในการกำหนดเงื่อนไขกฎเกณฑ์ไว้ในกฎหมายสูงสุดนั่นก็คือรัฐธรรมนูญ แม้ว่ารัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนแต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องและถาวรมักจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะของการปกครองอยู่เสมอ จึงเห็นได้ว่าแม้ประเทศไทยจะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขก็ตามแต่ก็ได้ชื่อว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากมีหลายช่วงเวลาที่การปกครองของไทยอยู่ภายใต้อำนาจเผด็จการที่มาจากจากรัฐประหาร โดยกลุ่มทหารที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่กลุ่มเผด็จการทหารที่มาจากจากรัฐประหารมักจะมีมุมมองในทัศนคติเชิงลบต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานอยู่เสมอมักมองว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศและสังคม ฉะนั้นปัจจัยทางด้านนี้จึงขึ้นอยู่กับว่าประเทศมีความมั่นคงในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่สมบูรณ์แล้วหรือไม่ จึงถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการแรก

2) ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์จะเป็นภาพสะท้อนถึงสิ่งที่เป็นมาในอดีต ถ้าหากเป็นประวัติศาสตร์ที่ดีย่อมสร้างแรงกระตุ้นให้สำนึกถึงการต่อสู้ของขบวนการแรงงานในอดีตที่ทุกประเทศล้วนผ่านช่วงเวลาที่มืดมนและช่วงเวลาที่ดีใส ประวัติศาสตร์ทางด้านแรงงานที่ผ่านเป็นการผสมพลังของกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดการต่อสู้เพื่อปกป้องรักษาและให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่ม ในการรวมตัวต่อสู้ของขบวนการแรงงานนั้นย่อมเป็นไปตามสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายแห่งรัฐที่ให้การรับรองคุ้มครองและเปิดโอกาสให้กระทำได้

ประเทศไทยได้พบว่ามีกรรวมกลุ่มกันมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งมีลักษณะของการรวมกลุ่มที่มีเป้าหมายในการรวมกลุ่มจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มในแต่ละยุคสมัยที่เป็นไปตามบริบทของการปกครองในยุคสมัยนั้น ๆ สิทธิของการรวมกลุ่มเริ่มชัดเจนภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเพื่อให้อสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นของปวงชนและประชาชนมีสิทธิเสรีภาพรวมกลุ่มกันภายใต้รัฐธรรมนูญ

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจุบันทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสามารถสรุปเพื่อการอภิปรายผลได้ว่าประวัติศาสตร์ทางด้านแรงงานของไทยที่ผ่านมานั้นการรวมกลุ่มตั้งแต่ในอดีตถึงในปัจจุบันไม่สามารถเกิดการรวมกลุ่มกันได้เพราะเกิดจากประวัติศาสตร์

ที่มีความเชื่อในลัทธิคอมมิวนิสต์เพราะพื้นฐานของผู้ใช้แรงงานเคยเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์มาก่อนและการที่รัฐมีแนวคิดว่าคุณคือคนที่เป็นผู้ใช้แรงงานก็คือคนที่เป็นประชากรฐานราก (Grass root) ของประเทศที่ถือว่าเป็นมวลชนกลุ่มใหญ่ของประเทศถ้าหากเปิดโอกาสให้ผู้ใช้แรงงานรวมกลุ่มกันจนมีขนาดใหญ่จะมีพลังในการต่อต้านการปกครองตามแนวคิดของคอมมิวนิสต์เดิมที่อาจจะสามารถล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ แต่ในขณะที่บริบทของการพัฒนาประเทศในด้านการเมืองการปกครองได้เปลี่ยนไปแล้วซึ่งปัจจุบันการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนเป็นการปกครองระบอบสังคมนิยมแล้ว ในความเชื่อนั้นแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วในปัจจุบันก็ตาม แต่รัฐก็ได้เปลี่ยนความเชื่อในเรื่องของคอมมิวนิสต์มาเป็นเรื่องความเชื่อที่เกี่ยวกับการกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเนื่องจากว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มคนจำนวนมากที่เป็นขนาดใหญ่ของประเทศฉะนั้นหากปล่อยให้เกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นมาได้ก็จะกระทบต่อผู้ปกครองประเทศนั่นก็คือรัฐบาลจึงทำให้รัฐต้องใช้วิธีการทุกทางที่จะขัดขวางไม่ให้เกิดการรวมกลุ่มเมื่อกระแสโลกเปลี่ยนรัฐบาลถูกแรงกดดันจากกฎหมายระหว่างประเทศรวมทั้งรัฐธรรมนูญจึงได้มีการใช้วิธีการกำหนดให้มีสิทธิในการรวมกลุ่มได้ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการรวมกลุ่มที่สามารถรวมกลุ่มกันได้เพียงเฉพาะในสถานประกอบการและเฉพาะรัฐวิสาหกิจนั้นๆ เท่านั้นและยังมีการกำหนดรูปแบบของการรวมกลุ่มเป็นรูปแบบของสหภาพและจำกัดสิทธิเสรีภาพในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มที่ทำได้เพียงเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์จากการทำงานเท่านั้นโดยไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับทางการเมือง ซึ่งประวัติศาสตร์จะบอกถึงอดีตที่ผ่านมาเพื่อเป็นบทเรียนจากบทเรียนที่ผ่านมาจึงทำให้ต้องการหาแนวทางเพื่อให้การปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ฉะนั้นจากประวัติศาสตร์ที่เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั่นก็คือการให้การรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนและผู้ใช้แรงงานที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพราะผู้ใช้แรงงานไทยมีอยู่ในทุกภาคส่วนของประเทศไม่ว่าจะเป็นแรงงานในสถานประกอบการนอกสถานประกอบการ แรงงานภาครัฐวิสาหกิจ แรงงานภาคเกษตร แรงงานภาคเอกชนรวมถึงแรงงานในภาคส่วนอื่น ๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ฉะนั้นถ้าหากมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของกลุ่มคนเหล่านี้ก็ย่อมเหมือนกับในอดีตที่เป็นประวัติศาสตร์ของการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานก็เท่ากับเป็นการไม่ส่งเสริมให้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่สมบูรณ์ ฉะนั้นจะต้องสร้างประวัติศาสตร์ใหม่ให้กับฝ่ายที่ใช้อำนาจรัฐนั่นก็คือกลุ่มทหารที่จะต้องยอมรับสิทธิเสรีภาพของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ฝ่ายรัฐบาลเองก็ต้องยอมรับสิทธิเสรีภาพนี้ด้วยเช่นกัน ถ้าหากได้มีการทำให้ประวัติศาสตร์ดังกล่าวเปลี่ยนไปย่อมเป็นโอกาสที่จะทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อเข้าสู่ระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานก็จะเกิดขึ้นปัจจัยทางด้านนี้จึงขึ้นอยู่กับกฎหมายแห่งรัฐมีการเปิดโอกาสให้เกิดการ

รวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานมากนักน้อยเพียงใด ทักษะคติมุมมองของรัฐต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และการสร้างความเข้าใจในสิทธิของตนเองของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

3) ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง

แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองคือกระบวนการความคิดหรือความเชื่อของปัจเจกเกี่ยวกับด้านการเมืองซึ่งรวมถึงการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีความสำคัญต่อการรวมกลุ่มทางสังคมตามสิทธิเสรีภาพภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ทุกคนมีความเท่าเทียมกันและกฎหมายให้การรับรองคุ้มครองสิทธิการรวมกลุ่มเข้าด้วยกันในความร่วมมือร่วมมีความเป็นเอกภาพที่มีเป้าหมายเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ภายใต้ความเชื่อในแนวคิดอุดมการณ์เดียวกันจึงจะบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้

ประเทศไทยพบว่า การรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรหรือพรรคการเมืองนั้นล้วนมีแนวคิดอุดมการณ์เดียวกันเพื่อให้เกิดการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มหรือเพื่อให้เกิดตัวแทนของกลุ่มในการเข้าไปปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตามแนวคิดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งนี้สิทธิการรวมกลุ่มที่มีเป้าหมายทางการเมืองนั้นต้องมีกฎหมายให้การรับรองคุ้มครอง

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองสามารถสรุปเพื่อการอภิปรายผลได้ว่าด้วยพฤติกรรมของคนไทยที่มองว่าปัจเจกใดที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองและเข้ามาเรียกร้องสิทธิตามอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น มักจะถูกมองว่าเป็นคนที่มีความคิดรุนแรงหรือเป็นคนที่ไม่ต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงทำให้ปัจเจกชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองมักจะถูกปิดกั้น ถูกบิดเบือนให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือ เพราะกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ย่อมต้องทำทุกวิถีทางด้วยการเรียกร้องหรือการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อให้อุดมการณ์ทางการเมืองนั้นได้บรรลุผลขึ้นมา ซึ่งคนเหล่านี้มักจะถูกฝ่ายรัฐบาลไม่ว่าจะยุคไหนสมัยไหนล้วนแล้วแต่มองว่าคนเหล่านี้เป็นพวกที่มีความรุนแรงทางการเมืองจึงถูกผลักดันให้กลายเป็นพวกบ่อนทำลายความมั่นคงบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นกลุ่มทางด้านแรงงานก็จะถูกมองว่าเป็นคนที่มีอุดมการณ์ที่มีลักษณะเป็นภาพลบในสายตาของสังคมเป็นพวกชอบใช้ความรุนแรงอยู่เสมอจึงส่งผลให้คนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แท้จริงเกิดการทอดอถอยลงไป ฉะนั้นในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองไม่ได้หมายความว่าความถึงเฉพาะที่จะสร้างให้คนมีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวแต่ยังหมายรวมถึงการสร้างแนวคิดใหม่ให้กับฝ่ายปกครองประเทศให้เกิดการยอมรับในเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองว่าไม่ได้มีผลต่อความมั่นคงและไม่ได้เป็นภัยต่อประเทศ แต่กลับจะเป็นการชี้ช่องทางหรือแนวทางในการบริหารปกครองประเทศให้สอดคล้องกับความเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์

ทางการเมืองเป็นเสมือนเบ้าหล่อหลอมของสังคมที่จะให้เป็นที่ไปในทิศทางใดจึงเป็นส่วนที่มีอิทธิพลโดยตรงและมีความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อการนำมาใช้หากจะมีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเป็นพรรคการเมืองต่อไปจึงขึ้นอยู่กับกฎหมายที่จะเปิดช่องให้ผู้ใช้งงานกระทำได้ ความเป็นเอกภาพและมีความเชื่อมั่นในอุดมการณ์ของกลุ่มผู้ใช้งงาน

4) ปัจจัยสิทธิในการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานทางการเมือง

สิทธิในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหมายความรวมถึงการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีจุดประสงค์เพื่อจะให้มีความอำนาจต่อรองโดยการใช้อำนาจนิติบัญญัติตามกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งการจะให้เกิดการบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการนั้น ในการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการจัดตั้งเป็นองค์กรหรือเข้าสู่กระบวนการระบบพรรคการเมืองจะต้องมาจากความต้องการร่วมกันของกลุ่มตามแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกันภายใต้การรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของกฎหมายแห่งรัฐตามวิถีระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันและต้องได้รับสิทธิเหมือนกันโดยไม่แบ่งแยก สำหรับประเทศไทยพบว่า การรวมกลุ่มทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทุกสังคมนั้นเป็นสิทธิพึงกระทำได้ภายใต้รัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียกร้องปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์เพื่อต่อรองสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับอันเป็นกิจกรรมของการรวมกลุ่มทางการเมือง

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจัยทางการเมืองการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานทางการเมืองสามารถสรุปเพื่อการอภิปรายผลสิทธิทางการเมืองหมายถึงการเข้าไปใช้สิทธิของตนเองในทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งพรรคการเมือง การเรียกร้องปกป้องคุ้มครองสิทธิรวมถึงการเคลื่อนไหวตามสิทธิของผู้ใช้งงาน ซึ่งเห็นได้ว่าแม้ว่าผู้ใช้งงานของไทยจะได้รับสิทธิในการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานภายใต้กฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาผลประโยชน์เพื่อเป็นการต่อรองสิทธิประโยชน์อันพึงจะได้รับที่เป็นกิจกรรมของการรวมกลุ่มก็ตามแต่เป็นเพียงวัตถุประสงค์เพื่อปากเพื่อท้องเท่านั้น ด้วยเหตุที่กฎหมายไม่มีความเป็นธรรมจำนวนมากที่มีการกำหนดข้อจำกัดที่เป็นเงื่อนไขในการรวมกลุ่มที่ไม่ให้เกี่ยวข้องกับทางการเมืองที่เป็นเสมือนกับดักที่ไม่ปล่อยให้สหภาพได้เติบโตไปตามกระแสของโลก ซึ่งในความเป็นจริงแล้วนั้นเหตุแห่งการรวมกลุ่มกับผลของการรวมกลุ่มจะต้องมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ฉะนั้นโดยเหตุแห่งการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการปกป้องรักษาสิทธิประโยชน์ของกลุ่มผู้ใช้งงาน อาทิ เรื่องการประกันรายได้ สวัสดิการแห่งรัฐและความมั่นคงในหน้าที่ ล้วนเป็นปัญหาสำคัญไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับปัจเจกในระดับสถานประกอบการหรือสหภาพแต่จะต้องอาศัยกระบวนการทางการเมืองจึงต้องมีพรรคการเมืองเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มในการเข้าไปทำหน้าที่ในสภาาร่วมออกกฎหมายที่จะเป็นข้อกำหนดที่เป็นคุณต่อผู้ใช้งงาน จึงเห็นได้ว่าแม้ประเทศไทยมีกฎหมายที่ให้สิทธิเสรีภาพ

การรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานก็ตาม แต่ก็มีเหตุให้การรวมกลุ่มไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสู่การจัดตั้งพรรคการเมืองที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มได้ ฉะนั้นในปัจจุบันจึงต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างเหตุคือการให้สิทธิในการรวมกลุ่มแล้ว ผลก็คือเพื่อการเมืองให้สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองต่อไป จึงต้องปรับลดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขบางส่วนของกฎหมายที่จำกัดสิทธิอย่างไม่สมเหตุสมผลออกไปเพื่อให้เกิดสิทธิในการรวมกลุ่มและจัดตั้งพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานตามหลักทฤษฎีการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 จึงจะเชื่อมโยงไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐจึงควรต้องเปิดโอกาสให้กับผู้ใช้แรงงานในการจัดตั้งพรรคการเมืองของกลุ่มเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มต่อไป ฉะนั้นปัจจัยทางด้านนี้จึงขึ้นอยู่กับกรณีกฎหมายรองรับสิทธิการดำเนินกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองกับผู้ใช้แรงงาน

5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี

แนวคิดความเชื่อของคนในสังคมที่ยึดถือเป็นแบบอย่างหรือในลักษณะการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละกลุ่มที่มีวิถีเป็นตัวกำหนดการอยู่ร่วมกันจนกลายเป็นวัฒนธรรมในแต่ละสังคมจึงนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่คนในสังคมมองว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ถูกต้องควรปฏิบัติและได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นจารีตประเพณีเป็นแนวทางการปฏิบัติที่คนในสังคมให้การยอมรับมีการถ่ายทอดความเชื่อและแนวทางปฏิบัติที่ยึดถือเป็นระเบียบแบบแผนต่อกันมา

สำหรับประเทศไทยพบว่าวัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติเป็นสิ่งที่พิสูจน์ให้เห็นถึงความเชื่อในระบบการอุปถัมภ์เพราะประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ภายใต้ระบบอำนาจนิยมมาตั้งแต่ในอดีต อันเป็นผลพวงมาจากระบบการปกครองในอดีตก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 ที่ยังคงมีระบบเจ้าขุนมูลนายที่กลายเป็นวัฒนธรรมเป็นเหตุให้เกิดความเชื่อในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในระบบวงศาคณาญาติ การให้ความคุ้มครอง เป็นต้น

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจุบันทางด้าน วัฒนธรรมและจารีตประเพณี สรุปเพื่อการอภิปรายผลได้ว่าแม้ว่าประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้วก็ตาม แต่ในบริบทของวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของคนไทยยังคงยึดติดกับความเชื่อในเรื่องระบบอุปถัมภ์ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างยาวนานจนปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานและขบวนการแรงงานเพราะประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ภายใต้ระบบอำนาจนิยมมาตั้งแต่ในอดีต แม้ในปัจจุบันก็ยังยึดติดกับระบบอำนาจดังกล่าวจนกลายเป็นวัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่ปฏิบัติต่อกันมาตามหลักทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ จึงทำให้ผู้ใช้แรงงานที่ถูกมองว่าเป็นกลุ่มชนชั้นรากหญ้าคือยั้งทั้งทางด้านสังคม การเมือง การศึกษาและเศรษฐกิจทำให้ผู้ใช้แรงงานขาดโอกาสในหลายๆ ด้านจึงเป็นเหตุให้วัฒนธรรมและจารีตประเพณีในลักษณะแบบอุปถัมภ์ยังคงวนเวียนอยู่ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จากปัญหาความเชื่อเรื่องความไม่เท่าเทียมกันจึงทำให้ผู้ใช้แรงงาน

ยอมรับในการถูกกดขี่ข่มเหงถูกเอารัดเอาเปรียบ เมื่อผู้ใช้แรงงาน ไม่มีความเชื่อเรื่องสิทธิจึงทำให้ไม่เกิดความรู้สึกที่รวมกลุ่มกันเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มและไม่เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อเป็นตัวแทนในการเข้าไปปกป้องรักษาและเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ที่ผ่านมาการผูกขาดและกุมอำนาจทางการเมืองของกลุ่มอำนาจเดิมที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ไม่มองถึงผลประโยชน์ที่ควรหยิบยื่นให้กับผู้ใช้แรงงานบ้าง ฉะนั้นถ้าหากกลุ่มผู้ใช้แรงงานมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงานก็จะทำให้เกิดการปกป้องสิทธิและการเอื้อประโยชน์จากตัวแทนของกลุ่มซึ่งก็คือพรรคการเมือง หากเมื่อใดที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถปลดแอกความคิดให้หลุดจากกรอบของระบบอุปถัมภ์ย่อมทำให้เกิดการเข้าใจในความเท่าเทียมกันในสังคมจึงจะสร้างให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการปกป้องสิทธิประโยชน์ของกลุ่มด้วยการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองขึ้นมาเป็นตัวแทนของกลุ่มตามวิถีระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคมไทย จึงเห็นได้ว่าการกลุ่มผู้ใช้แรงงานของไทยยังคงยึดติดกับค่านิยมการอุปถัมภ์แบบผิด ๆ และไม่มี ความเชื่อเรื่องความเสมอภาคย่อมไม่เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มได้เลย

ในทางกลับกันที่ปัจจัยดังกล่าวสามารถเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มที่มั่นคงได้ในกรณีที่ยกย่องเอาเรื่องของวัฒนธรรมและจารีตประเพณีในลักษณะที่มีความเกื้อหนุนช่วยเหลือกันในการนำเอากลไกของระบบเครือญาติระบบพรรคพวกหรือพวกพ้องจะนำไปสู่การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มผู้ใช้แรงงานมารวมกลุ่มกันเพราะการยึดติดอยู่กับสมัครพรรคพวกวงศาญาติพรรคพวกเพื่อนฝูงกันเหมือนเดิม ปัจจัยนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานมีลักษณะที่เหมือนกับการรวมกลุ่มเพื่อสร้างสมัครพรรคพวกเดียวกันเป็นการสร้างระบบพี่น้องระบบเพื่อนฝูงเดียวกันภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกันเพราะความรู้สึกถึงความเป็นพี่น้องเพื่อนฝูงไม่ว่าจะมาจากที่แห่งหนตำบลใดก็ตามเมื่อได้เข้าสู่ภายใต้ระบบเดียวกันก็จะสร้างให้เกิดความรักสามัคคีเป็นเพื่อนเป็นพวกพ้องเดียวกันซึ่งเป็นการสะท้อนถึงวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของคนไทย ถ้าหากผู้ใช้แรงงานมีความหลากหลายมาอยู่รวมกันภายใต้ระบบพรรคการเมืองเดียวกันก็จะหล่อหลอมให้กลายเป็นพรรคพวกเดียวกันที่มองถึงผลประโยชน์ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็ได้เช่นกัน ในปัจจัยนี้ได้พบว่ามีแนวทางที่เป็นทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบ อย่างไรก็ตามปัจจัยทางด้านนี้จะออกมาในแนวทางใดก็ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิความเสมอภาคในกลุ่มผู้ใช้แรงงานและความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานซึ่งการจะจัดตั้งพรรคการเมืองที่เป็นของผู้ใช้แรงงานปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงและเอามาดำเนินการด้วย

6) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ระบบเศรษฐกิจและสังคมถือว่าเป็นสิทธิประโยชน์ที่เป็นตัวแปรสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยด้วยการสร้างความเท่าเทียมของคนในสังคมทางด้านรายได้ชีวิตความเป็นอยู่จึงเป็นการใช้แรงงานแลกกับเงินค่าจ้างเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น จึงถือว่าระบบเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนหากจะให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดการเรียกร้องปกป้องสิทธิประโยชน์อันจะนำไปสู่เศรษฐกิจและสังคมได้

สำหรับประเทศไทยพบว่าแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสหภาพก็ตามแต่ในการใช้สิทธิหรืออำนาจในการต่อรองได้เพียงในระดับสถานประกอบการเท่านั้น ซึ่งถ้าหากมีการรวมกลุ่มกันจนมีขนาดใหญ่ก็สามารถขยายตัวออกไปได้กว้างกว่าเพียงการเป็นสหภาพจะเป็นการสร้างอำนาจต่อรองที่ชัดเจนและมีพลังมากขึ้นและหากสามารถรวมกลุ่มไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองที่สามารถมีตัวแทนของพรรคการเมืองก็ย่อมจะสามารถใช้กลไกของรัฐสภาเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มได้ จากบริบทของประเทศไทยในปัจจุบันนับตั้งแต่เดือน มีนาคม 2563 ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 (ไวรัสโคโรนา 2019) ที่ต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน (สิงหาคม 2563) ประเทศไทยได้มีการออกนโยบาย Work from Home เป็นเวลา 4-5 เดือน ปัจจุบันสถานการณ์ ณ วันนี้ (วันที่ 27 สิงหาคม 2563) มีผู้ติดเชื้อทั่วโลกมากกว่า 24 ล้านคน (ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ, ออนไลน์, 2563) และประเทศไทยก็ยังคงมีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นเพียงแต่รัฐสามารถควบคุมได้ จึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเหตุวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและรวมถึงสถานการณ์ที่ประเทศไทยจะเข้าสู่โลกที่ใช้เทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานด้วยกันทั้งสิ้นซึ่งการประเมินจากสภาพพัฒนาฯ ว่าอาจจะมีผู้ว่างงานในปีนี้อาจจะมากกว่า 8 ล้านกว่าคน (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ออนไลน์, 2563) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้ใช้แรงงานอย่างมาก ฉะนั้นในส่วนนี้จะต้องมีการปรับทางด้านนโยบายของรัฐในด้านของการส่งเสริมสภาพแรงงานที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้ใช้แรงงานตลอดจนกระทรวงแรงงานจะต้องมีการเปลี่ยนผ่านหรือส่งผ่านไปสู่ระบบการทำงานแบบใหม่ต่อไป

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สรุปเพื่อการอภิปรายผลได้ว่าระบบเศรษฐกิจของไทยเป็นลักษณะเปิดเสรีมีกลไกของตลาดที่เป็นตัวผูกขาดจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของไทยอย่างมาก ทุกเหตุการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นวิกฤตภายในประเทศหรือนอกประเทศ รวมถึงปัญหาการถูกรัฐบาลลงโทษจากต่างประเทศเกี่ยวกับการไม่ลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ของไทยเสมอ จากผลกระทบหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมาส่งผลให้ผู้ใช้แรงงานตกงานเป็นจำนวนมาก โรงงานปิดตัวลง สหภาพล่มสลายตามไปพร้อมกับวิกฤตเศรษฐกิจนั้นก็ป็นเหตุทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องตกอยู่ในสภาพที่ไม่มีงานไม่มีเงิน นอกเหนือจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจคือการที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานถูกจำกัดไม่ให้มีอำนาจต่อรองซึ่งถ้าหากมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองอาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้ใช้แรงงานด้วยการถูกเลิกจ้างทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องทำตามเงื่อนไขข้อจำกัดที่นายจ้างกำหนดไว้เพื่อไม่ต้องถูกเลิกจ้าง จากปัญหาที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานไม่มีตัวแทนที่เป็นพรรคการเมืองจึงทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรอง ซึ่งหากจะพิจารณาเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้เกิดการต่อรองซึ่งในกฎหมายได้กำหนดให้พึงทำได้แต่ถูกจำกัดโดยไม่ให้เรียกร้องทางด้านการเมือง ซึ่งการรวมกลุ่มกันจัดตั้งพรรคการเมืองถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ทางด้านการเมืองที่เป็นข้อห้ามในกฎหมายการไม่กล้าทำหรือไม่สามารถทำได้นอกจากจะเป็นปัญหาทางด้านกฎหมายแล้วยังเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วยเนื่องจากนายจ้างสามารถเลิกจ้างได้นั้นก็เท่ากับตกงานไม่มีเงิน

การเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงานได้ย่อมเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียกร้องสิทธิที่มีความคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมจะส่งผลให้เศรษฐกิจของผู้ใช้แรงงานมีความมั่นคงขึ้นได้รับค่าจ้างแรงงานที่สมเหตุสมผลไม่ถูกกดขี่ค่าแรง ซึ่งพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานนั้นเกิดขึ้นตามทฤษฎีทางเศรษฐกิจและสังคม เพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานนั้นเป็นผลพวงมาจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของนายจ้าง จากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังเพราะรัฐไม่เคยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงาน รัฐไม่ได้มองเห็นถึงความสำคัญของนโยบายสวัสดิการที่จะส่งผลถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงานจึงไม่เกิดนโยบายสวัสดิการที่ชัดเจนเพื่อช่วยเหลือประชาชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงานเลย และปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพื่อเข้าสู่ระบบพรรคการเมืองได้ ฉะนั้นปัจจัยทางด้านนี้จึงขึ้นอยู่กับว่าเหตุวิกฤตที่ผ่านมาและที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่จะป้องกันได้แนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาในการถูกลดโทษจากต่างประเทศกฎหมายแห่งรัฐได้ให้การคุ้มครองสิทธิ และปัญหาทางด้านการศึกษามีผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใช้แรงงาน

7) ปัจจัยทางด้านมวลชนที่เป็นฐาน

มวลชนในที่นี้จะต้องมาจากรฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจรัฐทั้งหมดมาจากประชาชนทั้งประเทศซึ่งก็คือการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในการเรียกร้องสิทธิจะต้องมาจากความต้องการของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศต่าง ๆ ถือว่าเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศในการที่จะพัฒนาไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองได้นั้นจะต้อง

เกิดจากความต้องการของมวลชนที่เป็นคนกลุ่มใหญ่รวมถึงผู้ใช้แรงงาน นายทุน และกลุ่มประชาชนที่มีแนวคิดเดียวกัน หรือในแง่มุมการรวมกลุ่มทางด้านแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศสแม้จะไม่ได้พัฒนาเข้าสู่กระบวนการระบบพรรคการเมืองก็ตามแต่ในการรวมกลุ่มมีความเข้มแข็งจนเป็นตัวแปรที่สามารถกำหนดชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง จึงส่งผลให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ล้วนให้ความสำคัญเสมอ เพราะการรวมกลุ่มที่ยึดมั่นในอุดมการณ์เดียวกันในการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง นั้นจะเป็นไปตามนโยบายของกลุ่มในลักษณะที่เป็นฐานมวลชนให้กับพรรคการเมือง

ในประเทศไทยได้พบว่ามียุทธศาสตร์ของกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ที่รวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง และกลุ่มคนทางสังคมนี้เป็นฐานให้กับพรรคการเมืองที่มีแนวคิดอุดมการณ์เดียวกัน ด้วยการให้การสนับสนุนลงคะแนนเสียงให้กับพรรคเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกลุ่มในการรักษาปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจัยทางด้านมวลชนเป็นฐาน สรุปเพื่อการอภิปรายผลได้ว่าในประเทศไทยยังไม่มีตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่เป็นพรรคการเมือง และพรรคการเมืองที่มีอยู่ก็ไม่ค่อยเห็นถึงความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานจึงทำให้การเสนอนโยบายที่เอื้อต่อผู้ใช้แรงงานมีน้อยมากจนแทบไม่มีแต่ถ้าจะเป็นการเสนอผลประโยชน์เฉพาะหน้าให้มากกว่าเพราะกลุ่มผู้ใช้แรงงานไม่มีพลังมากพอที่จะต่อรองกับพรรคการเมืองได้

จากปัญหาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่มีการดำเนินงานไม่เป็นเครือข่ายจากผลของกฎหมายที่ออกแบบมาเพื่อแยกสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนออกจากกัน ผลในแง่ที่กฎหมายไปจำกัดหลักเกณฑ์วิธีการประกันสังคมที่ออกมา ในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้ที่รัฐไม่ได้เห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนต่อเจตจำนงในการรวมกลุ่มหรือการแสดงบทบาททางการเมืองของกลุ่ม โดยมองว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงจึงทำให้กระบวนการเรียนรู้ของคนในสังคมเชื่อว่าสภาพแรงงานหรือการรวมกลุ่มทางด้านแรงงานเป็นการรวมกลุ่มที่ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวประจวบกับในยุคปัจจุบันทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยได้เกิดระบบการจ้างงานใหม่ ๆ มากขึ้นจึงเป็นผลทำให้สมาชิกของสหภาพลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมายาวนาน และในการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ผ่านมาเป็นเพียงผู้เข้าไปใช้สิทธิในเลือกตั้งเป็นเพียงปัจเจกบุคคลแต่ไม่ได้มีการเอากลุ่มเข้าไปสนับสนุนและขับเคลื่อนทางการเมืองจึงไม่เกิดภาพของมวลชนที่จะเข้าไปเป็นฐานทางการเมืองอย่างแท้จริงย่อมสะท้อนให้เห็นถึงขบวนการแรงงานไทยขาดพลังในการขับเคลื่อนด้วยกัน ถ้าหากต้องการให้เกิดการมีแนวคิดร่วมกัน ซึ่งการวิจัยเห็นว่าการนำเอาปัจจัยทั้ง 8 ด้านมาหลอมรวมกันเพื่อให้มวลชนเกิดทัศนคติมีแนวคิดและทิศทางการเรียกร้องสิทธิในการรวมกลุ่มอยู่ในแนว

เดียวกันและในทิศทางเดียวกันย่อมจะสามารถทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานนำกลุ่มแต่ละกลุ่มเข้าด้วยกันสร้างเป็นเครือข่ายสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกันยอมเป็นฐานมวลชนที่อยู่ในภาวะวิสัยด้านการใช้แรงงานเหมือน ๆ กันที่จะร่วมกันเรียกร้องสิทธิการคุ้มครองสิทธิที่พึงจะได้รับจากรัฐตามที่กฎหมายกำหนดให้การคุ้มครองไว้ เพื่อให้กลุ่มสามารถพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองได้ในที่สุดเพื่อให้ได้ตัวแทนกลุ่มตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ข้อสรุปของการวิจัยพบว่าแม้ประเทศไทยจะมีกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศแต่ก็ไม่สามารถรวมกลุ่มกันให้มีความเหนียวแน่นจึงไม่เกิดการโยงโยเป็นเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงระบบโครงสร้างและการทำงานเพราะความไม่เชื่อในเรื่องอุดมการณ์และความแตกต่างทางด้านความคิดไม่ยึดโยงกับกลุ่มอย่างแท้จริง จึงไม่สามารถขยายออกไปได้กว้างขวางจนเกิดพลังมากพอที่จะเข้าไปเป็นฐานมวลชนในการสนับสนุนให้ระบบพรรคการเมืองได้รับชัยชนะอย่างสาธารณรัฐฝรั่งเศสหรือการเข้าสู่กระบวนการระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานอย่างในประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น ฉะนั้นปัจจัยทางด้านนี้จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่จะมีความสามารถแก้ไข ปัญหาความขัดแย้ง ผู้ใช้แรงงานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และสิทธิของตนเพียงใด การจะเข้าไปอยู่ในฐานอำนาจจึงจะต้องมาจากจุดเริ่มต้นคือการมีพรรคการเมืองของกลุ่มเพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนและมวลชนจะต้องเป็นฐานที่ให้การสนับสนุนแก่พรรคการเมืองเพื่อให้ได้ชัยชนะในที่สุดตามแนวคิดของการรวมกลุ่มผลประโยชน์

8) ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครอง

สิทธิเสรีภาพในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องเริ่มต้นจากการมีกฎหมายให้การรับรอง และกฎหมายจะต้องออกมาจากความต้องการของประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศ สำหรับสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านต่าง ๆ รวมทั้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงาน ฉะนั้นสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มจะต้องกำหนดไว้ในกฎหมายจึงสามารถกระทำได้และจะต้องมีกฎหมายกำหนดเอาไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศ

ประเทศไทยเป็นนิติรัฐที่ปกครองโดยกฎหมายย่อมหมายความว่า การดำเนินการใด ๆ ก็ตามต้องมีกฎหมายกำหนดรองรับให้ดำเนินการได้ สำหรับกฎหมายภายในประเทศประกอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายเฉพาะที่มีความชัดเจนในเรื่องสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มภายใต้การรับรองคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ข้อค้นพบจากการวิจัยในปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ทำให้การรับรองและคุ้มครองสรุปเพื่อการอภิปรายผลได้ว่าแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการกำหนดอนุญาตให้มีการรวมกลุ่มภายใต้กฎหมายสูงสุด คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายเฉพาะ คือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ดังเช่นประเทศที่มีรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งหลายตามทฤษฎีการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือแม้ว่าจะอนุญาตให้รวมกลุ่มกันภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายเฉพาะ ได้แต่กลับมีเงื่อนไขข้อจำกัดในกฎหมายเฉพาะในเรื่องวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ที่ผ่านมารัฐจำกัดสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่ม การเจรจาต่อรอง การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ด้วยกระบวนการทางกฎหมาย ทำให้สิทธิแรงงานมีมาตรฐานแบบไทย ๆ ที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามอำนาจของรัฐ ในกระบวนการจัดตั้งสหภาพแรงงานต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการควบคุมของรัฐเท่านั้น จะต้องจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายแต่นั้นก็ไม่ได้หมายถึงการจะได้รับการรับรองคุ้มครองจากรัฐมักมีการละเมิดสิทธิของผู้ใช้แรงงานเกิดขึ้นให้เห็นบ่อยครั้งจากการกระทำของรัฐ การแทรกแซงการเจรจาของผู้ใช้แรงงานกับนายจ้างที่รัฐควรเป็นคนกลางแต่ในความเป็นจริงรัฐมักจะเข้าข้างนายจ้างเสมอซึ่งปัจจัยนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ดังนั้นปัจจัยนี้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน การที่มีกฎหมายจำกัดสิทธิย่อมส่งผลไม่เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงาน ฉะนั้นถ้าหากจะให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานจนสามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมืองได้จำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้กระทำได้ด้วยกรยกเลิกเงื่อนไขข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคการรวมกลุ่มออกไป เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานและพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมืองที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มในการเข้าไปปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม จึงเห็นได้ว่าแม้ประเทศไทยจะมีการให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มแก่ผู้ใช้แรงงานแต่ก็เป็นการให้สิทธิแบบมีเงื่อนไขข้อจำกัดที่ซ่อนไว้ในกฎหมายเฉพาะซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าภายใต้กฎหมายเดียวกันแต่สิทธิที่ได้รับไม่เท่าเทียมกัน จึงทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานไม่สามารถพัฒนาต่อไปเป็นพรรคการเมืองได้ ฉะนั้นปัจจัยทางด้านนี้จึงขึ้นกับความจริงใจที่รัฐมีต่อคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่ และกฎหมายเอื้อต่อการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานหรือไม่

การวิจัยสรุปข้อค้นพบได้ว่าการจะให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานตามที่เรียกว่ากลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานนั้นสมควรที่จะได้นำเอาปัจจัย 8 ด้าน ดังกล่าวเพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ในการรวมกลุ่มที่จะทำให้การรวมกลุ่มสามารถดำเนินการไปได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนสมประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงาน

2. ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปของข้อค้นพบในการวิจัยรูปแบบการพัฒนา กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองมี 8 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์การพัฒนาของแรงงานไทย ด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง ด้านการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านมวลชน และด้านข้อจำกัดของกฎหมายที่เป็นเงื่อนไขอุปสรรคกีดกัน ซึ่งแต่ละปัจจัยนั้นเป็นปัญหาและข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยไปสู่กระบวนการพรรคการเมือง ดังนั้นการวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่จะทำให้ปัจจัยทั้ง 8 ด้านนี้นำไปสู่การดำเนินการได้ ดังนี้

ภาครัฐ

1) เพื่อสร้างความเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์รัฐจะต้องแก้ไข พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ด้วยการตัดเงื่อนไขในมาตรา 95 วรรคสอง และมาตรา 99 ออกเสียจึงจะสามารถพัฒนา กลุ่มผู้ใช้แรงงานให้เข้ามารวมกลุ่มกันจนเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีพลังในการผลักดันให้เกิดนโยบายที่เป็นประโยชน์ของกลุ่มต่อไปเพราะถ้าหากประเทศไทยที่ยังมีการปกครองในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการและมีการออกกฎหมายที่ยังคงมีข้อจำกัดข่มเป็นไปได้อย่างที่จะเกิดการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่จะปกป้องสิทธิประโยชน์ของกลุ่มได้ ถ้าหากรัฐแก้ไขพรบ.แรงงานสัมพันธ์ด้วยการตัดเงื่อนไขดังกล่าวมาแล้วออกก็จะถือว่าเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์เพราะทุกคนมีสิทธิความเท่าเทียมกันไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดก็ตาม

2) รัฐจะต้องลบประวัติศาสตร์มุมมองที่ว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มที่เป็นภัยต่อประเทศชาติเพราะถือว่าเป็นประศาสตร์อันเลวร้ายนี้ด้วยการปรับเปลี่ยนแนวคิดใหม่ให้กับผู้ปกครองประเทศไม่ว่าจะมาจากการเลือกตั้งหรือการรัฐประหารก็ตามให้ในแง่ของการได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่สมบูรณ์นั้นจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใช้แรงงานสามารถรวมกลุ่มกันได้เพื่อแสดงถึงการคุ้มครองสิทธิที่จะใช้กลไกของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในการเรียกร้องให้มีเกิดการคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมกันและมีความเสมอภาคกับกลุ่มทางสังคมอื่นที่ไม่ได้ถูกจำกัดสิทธิ เช่นกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น จะต้องนำไปสู่การแก้ไขพรบ.แรงงานสัมพันธ์เพื่อตัดเงื่อนไขข้อจำกัดการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อให้การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเกิดความต่อเนื่อง

3) การกำหนดนโยบายการศึกษาให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องสิทธิเสรีภาพตั้งแต่ระดับประถมเพื่อเกิดการซึมซับและปลูกฝังให้เกิดความเข้าใจในการปกป้องสิทธิเสรีภาพรวมถึง

การเข้าใจในสิทธิเสรีภาพของการรวมกลุ่มที่เป็นไปเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ให้ถูกละเมิดหรือถูกรอนจากกลุ่มสังคมอื่นตามระบอบประชาธิปไตยจากที่ผ่านมานั้นกลุ่มผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนเองจึงมักถูกเอาเปรียบอยู่เนื่อง ๆ ถ้าหากรัฐสร้างนโยบายการศึกษาเพื่อให้ความรู้ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ย่อมส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ใช้แรงงาน และส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานตระหนักถึงการปกป้องสิทธิของตนด้วยการรวมกลุ่ม เพื่อให้เกิดพลังในการต่อรองกับกลุ่มอำนาจอื่นทางสังคมได้

4) ในแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นจุดหล่อหลอมความคิดของการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง แต่เนื่องจากกฎหมายปิดช่องไม่ให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานรวมกลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง ซึ่งการจัดตั้งพรรคการเมืองถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ทางการเมือง ถ้าหากจะทำให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานจนไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองได้นั้น รัฐจะต้องแก้ไขพรบ.แรงงานสัมพันธ์และพรบ.แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ที่เป็นเงื่อนไขข้อห้ามโดยตัดออกไป เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานจนสามารถพัฒนาไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของกลุ่มได้

5) ส่งเสริมให้เกิดการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยแก้ไข พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้กำหนดให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มกับประชาชนทุกคน แต่กลับมีกฎหมายเฉพาะที่มีเงื่อนไขข้อจำกัดไม่ให้การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับทางการเมือง รัฐจึงต้องแก้ไขข้อจำกัดในกฎหมายที่เป็นการกีดกันสิทธิเสรีภาพการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานควรเป็นเงื่อนไขที่ใช้กับคนทุกกลุ่มในสังคมเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันภายใต้รัฐธรรมนูญเดียวกันเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่มาจากทุกภาคส่วนในการเข้าไปมีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจึงจะเป็นหนทางนำไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานขึ้นได้

6) จากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยถูกการลงโทษจากสหรัฐอเมริกาและประเทศในแถบยุโรปทำให้สภาวะเศรษฐกิจไทยเกิดความอ่วมแย้มมีการหดตัวของธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลให้เกิดการตกงานของคนทำงานในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหานี้รัฐจะต้องไปลงนามรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และ 98 เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของอารยประเทศโดยเฉพาะประเทศคู่ค้าของไทย เพื่อให้เกิดการยกระดับสิทธิขั้นพื้นฐานของกลุ่มผู้ใช้แรงงานให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ และส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานขึ้นย่อมส่งผลดีต่อผู้ใช้แรงงาน นายจ้างและประเทศ

7) กำหนดนโยบายสวัสดิการแห่งรัฐให้มีความเข้มแข็งเพื่อป้องกันหรือแก้ไขในเหตุวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจได้อย่างทันท่วงทีโดยศึกษาจากบทเรียนที่ผ่านมา จากเหตุวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาหลาย ๆ ครั้งนั้นทำให้เกิดการล่มสลายของธุรกิจรวมถึงอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ต้องปิดตัวไป ส่งผลให้ผู้ใช้งานและประชาชนไม่น้อยต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่มีงานทำต้องตกงานนั้น หมายถึงการไม่มีเงินที่จะเลี้ยงชีพไม่มีเงินดูแลครอบครัว ซึ่งถ้าหากรัฐกำหนดนโยบายสวัสดิการแห่งรัฐให้มีความเข้มแข็งเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทันท่วงทีก็จะทำให้ผลกระทบจากวิกฤตต่าง ๆ ย่อมเบาบางลง

8) จะต้องออกนโยบายอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาไปอย่างเป็นระบบ เพราะที่ผ่านมาประเทศไทยปล่อยให้อุตสาหกรรมไทยเป็นไปตามยถากรรมปล่อยให้ทุนเป็นผู้กำหนดซึ่งรัฐเองไม่ได้วางกรอบว่าอุตสาหกรรมใดควรจะต้องมีการพัฒนาแบบไหนเพื่อให้เหมาะสมกับประเทศและประชาชนกลุ่มผู้ใช้งาน ที่ผ่านมารัฐมักจะออกนโยบายตามหลังอุตสาหกรรมตามหลังทุนอยู่เสมอ ซึ่งไม่มีประโยชน์เพราะไม่ได้ทำให้เกิดการปกป้องอุตสาหกรรมแต่ในด้านกลับกันทุนได้ประโยชน์แต่ประเทศชาติและประชาชน โดยเฉพาะผู้ใช้งานเสียประโยชน์ รัฐจึงควรต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนกลุ่มผู้ใช้งานเป็นหลักด้วยการออกนโยบายปกป้องอุตสาหกรรมเพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบจากกลุ่มทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มทุนต่างประเทศ และกลุ่มผู้ใช้งานจะต้องไม่ถูกกดขี่ค่าแรงจากกลุ่มทุนเหล่านั้นอย่างที่ผ่านมา

9) แก้ไขกฎหมายการเลือกตั้งให้ยึดตามถิ่นฐานที่ระบุไว้ในสวัสดิการสังคมหรือประกันสังคม การที่กฎหมายเลือกตั้งได้กำหนดให้มีการใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่ระบุไว้ในทะเบียนบ้านนั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเพราะผู้ใช้งานส่วนใหญ่มักจะย้ายถิ่นฐานทำมาหากินไม่ได้อยู่ในถิ่นฐานบ้านเกิดและการใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องไปเลือกในถิ่นฐานบ้านเกิดย่อมไม่ได้บุคคลที่จะช่วยเหลือหรือให้ประโยชน์ในการทำกิน ถ้าหากรัฐแก้ไขกฎหมายการเลือกตั้งให้สามารถใช้สิทธิได้ตามถิ่นฐานที่ทำมาหากินย่อมส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิเพื่อให้ได้ตัวแทนที่สามารถดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลและเป็นตัวแทนของตนอย่างแท้จริงได้จริง

10) สร้างระบบการเลือกตั้งที่ไม่ซับซ้อนเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและการใช้สิทธิเลือกตั้งที่ไม่เกิดความยุ่งยาก จากปัญหาในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมาที่มีความยุ่งยากและจะต้องสูญเสียทั้งรายได้และเวลาจึงทำให้เกิดการนอนหลับทับสิทธิอันเป็นต้นเหตุของการเกิดกลไกสารพัดรูปแบบในการสวมสิทธิหรือใช้สิทธิแทนผู้ที่ไม่มาใช้สิทธิ ซึ่งถ้าหากรัฐแก้ไขระบบการเลือกตั้งให้เกิดการเข้าถึงได้ง่ายย่อมส่งผลให้เกิดการเข้ามาใช้สิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนเพิ่มมากขึ้นและสามารถลดการทุจริตในการสวมสิทธิแทนหรือใช้สิทธิแทนได้

11) แก้ไขระบบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพราะระบบการเลือกตั้งทำให้ประชาชนไม่สามารถเลือกผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อที่อยู่กันคนละพรรคได้ ซึ่งในบางเขตก็ไม่มีผู้สมัครทำให้ไม่สามารถเลือกพรรคที่อยากให้การสนับสนุนได้ จะเห็นได้ว่าระบบการเลือกตั้งแบบนี้พรรคที่มีทุนทรัพย์เยอะกว่าย่อมสามารถส่งผู้สมัครได้ทุกเขตเลือกตั้งและย่อมมีโอกาสที่จะได้รับชัยชนะมากกว่าอย่างแน่นอน สำหรับขบวนการแรงงานที่เป็นกลุ่มมีทุนทรัพย์น้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น โอกาสที่จะได้รับเลือกย่อมมีน้อยตามไปด้วย จึงเป็นระบบการเลือกตั้งที่ไม่ได้เอื้อและเป็นธรรมต่อขบวนการแรงงาน รัฐจึงควรกลับไปใช้ระบบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หรือ 2550 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อการแข่งขันทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคม

12) ต้องให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 เพื่อให้เกิดการรับรองคุ้มครองจากรัฐเป็นการปกป้องไม่ให้ผู้ใช้แรงงานถูกละเมิดสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเพื่อให้เกิดการยอมรับจากประเทศต่าง ๆ เมื่อรัฐให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับแล้วรัฐมีหน้าที่จะต้องอนุวัติการด้วยการแก้ไขกฎหมายภายในประเทศให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ เพราะการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้แรงงานในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้ใช้แรงงานพึงจะได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชน ฉะนั้นการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่งที่จะต้องได้รับการคุ้มครอง ซึ่งในภาครัฐของทุกประเทศจะต้องมีการให้การคุ้มครองตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้กำหนดไว้ แต่ประเทศไทยมีการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้แรงงานตามแบบฉบับไทยๆ ที่มีการคุ้มครองแต่ก็แฝงไปด้วยข้อห้ามข้อจำกัดเป็นความย้อนแย้งของกฎหมายไทยและไม่ได้มีความสอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐจึงต้องไปลงสัตยาบันเพื่อรับรองอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ

13) เมื่อรัฐให้สัตยาบันเพื่อรับรองอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับแล้วรัฐจะต้องแก้ไขกฎหมายภายในประเทศให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ที่มีเงื่อนไขข้อจำกัดข้อห้ามต่าง ๆ อันเป็นการลดทอนสิทธิของผู้ใช้แรงงาน รัฐจะต้องตัดเงื่อนไขที่ลดทอนสิทธิของผู้ใช้แรงงานออกไป เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสิทธิของทุกคน จึงจะเป็นหนทางที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่มีกฎหมายให้การรับรองคุ้มครองและสามารถพัฒนาไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองต่อไป

กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาชิก

1) การเลือกสรรบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการเข้าไปทำหน้าที่ในสภาตามความเชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการที่พรรคการเมืองเลือกสรรบุคคลจากผลประโยชน์เหมือนที่ผ่าน ๆ มาเมื่อได้รับเลือกเข้าไปทำ

หน้าที่ที่ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จเพราะไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนนำความสูญเสียและความเสียหายมาสู่ประเทศชาติและประชาชนอย่างมาก พรรคการเมืองจึงต้องมีการเลือกสรรบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าไปทำหน้าที่ในด้านนั้น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชนทั้งประเทศ

2) การให้ความรู้กับประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งบทบาทของผู้แทนราษฎรเพราะกลุ่มผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาเหมือนอย่างกลุ่มทางสังคมอื่นจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองไม่เข้าใจในสิทธิและบทบาทหน้าที่ที่พึงมี ทำให้มักถูกชักจูงหรือถูกครอบงำได้ง่าย จึงควรให้ความรู้กับกลุ่มคนเหล่านี้เพราะหากกลุ่มผู้ใช้แรงงานมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและบทบาทของตนย่อมส่งผลให้คนเหล่านี้สามารถเลือกใช้สิทธิที่ตนมีอยู่ได้อย่างถูกต้องและชอบธรรม

3) ควรมีการเสนอนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงานอย่างชัดเจนและต่อเนื่องในการเลือกตั้งทุกครั้งพรรคการเมืองต่าง ๆ มักจะเอาประโยชน์จากกลุ่มผู้ใช้แรงงานด้วยการหยิบยื่นผลประโยชน์เฉพาะหน้าหรือในลักษณะประชานิยมแบบชั่วคราวให้คำมั่นสัญญาต่อนหาเสียงเมื่อได้รับเลือกเข้าไปแล้วไม่ทำตามคำมั่นสัญญานั้นเพียงเพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงจากคนเหล่านั้นโดยไม่ได้คำนึงถึงอนาคตว่าคนเหล่านี้จะเป็นอย่างไร นโยบายที่ออกมาอีกมักจะไม่ได้เกิดขึ้นจริงทั้ง ๆ ที่คนกลุ่มนี้เป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศและเป็นกลุ่มที่สามารถรวมตัวกันเป็นฐานมวลชนให้กับพรรคการเมืองได้และอาจเป็นตัวแทนได้ในอนาคต พรรคการเมืองจึงควรมีความจริงใจที่จะเสนอนโยบายที่เป็นประโยชน์ที่เอื้อต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม

กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน

1) การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มโดยให้ความสำคัญกับการเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมมากกว่าปัจเจก เพราะกลุ่มผู้ใช้แรงงานจะเคลื่อนไหวหรือต่อสู้เพียงลำพังแบบในอดีตย่อมไม่เกิดประโยชน์อะไร ที่ผ่านมานั้นกลุ่มผู้ใช้แรงงานมักจะมีการรวมกลุ่มกันแบบเฉพาะภายในกิจการหรืออุตสาหกรรมไม่ได้ทะลุออกไปนอกกรอบ จึงต้องมีการรวมกลุ่มแบบขยายกว้างออกไปไม่เฉพาะเพียงแก่ผู้ใช้แรงงานเท่านั้นไม่ว่าจะเป็นมวลชนมาจากกลุ่มใดก็ตามถือว่าเป็นขบวนการประชาชนที่มีส่วนได้เสียในระบบการจ้างงานระบบธุรกิจการค้าอุตสาหกรรมต่างล้วนก็เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานด้วยกันทั้งสิ้นเข้ามารวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังมวลชนและให้การสนับสนุนจนเกิดความเข้มแข็งจนสามารถจัดตั้งเป็นองค์กรหรือพรรคการเมืองของกลุ่ม เพื่อเข้าไปปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มและเกิดการถ่วงดุลตรวจสอบกลุ่มผลประโยชน์อื่น

2) พึ่งต้องสร้างความสามัคคีและความเป็นเอกภาพให้เกิดขึ้นในหมู่แรงงานด้วยกัน จนเกิดความสัมพันธ์ที่เป็นเครือข่ายโยงใยผู้ใช้แรงงานทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน ในห้วงเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีความขัดแย้งแตกแยกกันอย่างมาก จากปัญหาทางการเมืองที่ทำให้เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจนและยังมีการแบ่งแยกชนชั้นกันเองในหมู่คนงานจนไม่เกิดภาพแห่งความสามัคคีร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวกันของกลุ่มผู้ใช้แรงงานเหมือนอย่างในยุค 14 ตุลาคม 2516 หากกลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถประสานรอยร้าวในอดีตด้วยการพูดคุยกันสร้างความประนีประนอมให้เกิดขึ้นในขบวนการแรงงานและกลับมาสร้างความสามัคคีให้เหมือนในยุค 14 ตุลาคม 2516 จะทำให้เกิดความเข้มแข็งและความเป็นเอกภาพในกลุ่มผู้ใช้แรงงานไทยที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองย่อมเกิดเป็นพลังในการต่อรองสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ และการเข้าไปใช้อำนาจแทนรัฐได้

3) สร้างภาวะสำนึกแห่งความเท่าเทียมกันด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพที่ผ่านมาผู้มีอำนาจที่มาจากระบอบเผด็จการมีการปิดกั้นไม่ให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ รวมถึงการปิดกั้นสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทุก ๆ ด้านเป็นการมัดมือมัดปากของประชาชนด้วยกฎหมาย เพราะทุกครั้งที่รัฐบาลเผด็จการเข้ามามีอำนาจก็มักจะกำหนดรัฐธรรมนูญและกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความยอมรับขึ้นมาเพื่อตีกรอบการเคลื่อนไหวและแสดงออกกับประชาชนเพราะในระบอบเผด็จการนั้นมีแต่จะสร้างผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศมีการสร้างค่านิยมผิดๆ ด้วยการแบ่งแยกชนชั้นเพื่อให้เกิดความชอบธรรมของผู้มีอำนาจเสมอว่าทำอะไรก็ไม่เคยผิดเพราะมีสิทธิพิเศษเหนือคนอื่น จึงต้องสร้างความรู้สึกลึกลงถึงความเท่าเทียมกันในสิทธิเสรีภาพให้เกิดขึ้นในสังคมโดยการให้ความรู้ในเรื่องสิทธิความเสมอภาค เพื่อให้เกิดความตื่นตัวที่อยากจะปกป้องสิทธิของตนเองที่พึงได้รับและให้รู้เท่าทันระบอบเผด็จการ

4) จะต้องผลักดันให้เกิดสหภาพทั่วไป (General Union) ที่สาธารณชนสามารถเข้าร่วมและให้การสนับสนุนได้แม้ไม่ใช่ผู้ใช้แรงงานก็ตาม ในประเทศไทยไม่ได้มีการเปิดให้มีการจัดตั้งสหภาพทั่วไปอย่างเช่นในประเทศพัฒนาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนคนใดอาชีพอะไรก็สามารถเข้าร่วมได้ จึงทำให้ประเทศไทยมีเพียงสหภาพแรงงานที่ให้เฉพาะลูกจ้างในสถานประกอบการนั้น ๆ เข้าร่วมได้เท่านั้น จึงต้องร่วมกันผลักดันให้เกิดสหภาพทั่วไปเพื่อปรับขบวนการแรงงานมาเป็นขบวนการประชาชนเพื่อผู้ใช้แรงงานและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงจะทำให้พรรคการเมืองต่าง ๆ เกิดความตระหนักถึงมวลชนที่มีพลังมหาศาลที่จะต้องให้ความสำคัญในนโยบายของผู้ใช้แรงงาน หรือสามารถพัฒนาไปเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มได้

5) การสร้างผู้นำให้เป็นที่ยอมรับของทุกกลุ่ม ในปัจจุบันนี้จะเห็นว่าในกลุ่มของขบวนการแรงงานไทยไม่มีภาพของผู้นำที่ได้รับการยอมรับอย่างจริงจัง เพราะการขาดตอนในการพัฒนาผู้นำที่มีบารมีและเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ อีกทั้งเหตุผลทางการเมืองที่เกิดความ

คิดเห็นที่แตกแยกและผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัว ซึ่งในหลายๆ ครั้งที่มีคนพยายามผลักดันตนเองขึ้นมาเป็นผู้นำแต่ด้วยภูมิหลังและพฤติกรรมที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานหลายๆ ฝ่ายไม่ให้การยอมรับ เพราะฉะนั้นขบวนการแรงงานจะต้องมีกลไกในการพัฒนาผู้นำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดตัวแทนที่เป็นที่ยอมรับและมีบารมีพอที่จะเป็นตัวแทนของขบวนการแรงงานได้

6) พึงสร้างทัศนคติมุมมองที่ดีของสหภาพแรงงานให้เกิดขึ้น ซึ่งเห็นได้ว่าในมุมมองของผู้ใช้แรงงานที่ไม่ค่อยเห็นถึงความสำคัญของสหภาพเพราะมองว่าสหภาพไม่สามารถช่วยเหลืออะไรผู้ใช้แรงงานได้จริงอีกทั้งยังต้องเสียทรัพย์สินเงินทองเพื่อเป็นค่าสมาชิกแม้ว่าจะเป็นเงินไม่มากก็ตามจึงทำให้ไม่อยากเข้าร่วมในสหภาพ จากการเพิกเฉยต่อสหภาพแรงงานของกลุ่มผู้ใช้แรงงานจึงทำให้ไม่ปรากฏภาพของความร่วมมือร่วมใจกันของหมู่คนงาน ถ้าหากมีการสร้างทัศนคติมุมมองที่ดีของสหภาพแรงงานด้วยการมีวิสัยทัศน์พร้อมเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือแก่ผู้ใช้แรงงาน ย่อมทำให้เกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรจนองค์กรมีความเข้มแข็งและพลังในการผลักดันหรือเข้าไปใช้อำนาจแทนรัฐเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่เอื้อต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานอันจะส่งผลให้พรรคการเมืองต้องตระหนักถึงมวลพลังอันมหาศาลที่จะต้องให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงานทุกคน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการดำเนินการวิจัย พบว่ายังมีประเด็นที่จะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการพัฒนาของกลุ่มผู้ใช้แรงงานไทยรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานมีความต่อเนื่องจนสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอประเด็นที่จะเป็นหัวข้อการวิจัยต่อไปคือ “รูปแบบการจัดตั้งพรรคแรงงานไทย” เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นประชากรจำนวนมากที่สุดของประเทศแต่ต้องยอมจำนนต่ออำนาจของคนกลุ่มน้อยของประเทศที่มีทั้งอำนาจเงินและอำนาจทางการเมืองเพราะไม่มีพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของกลุ่มการเมือง ซึ่งประเทศไทยได้ชื่อว่ามีพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใช้แรงงานนั้นก็คือการให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้ใช้แรงงานรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานได้สามารถรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองได้ เพื่อแสดงถึงการคุ้มครองสิทธิที่จะใช้เป็นกลไกของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในการเรียกร้องให้เกิดการรับรองคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมกันและมีความเสมอภาคกับกลุ่มทางสังคมอื่นไม่ถูกกดขี่จากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่น โดยให้มีตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานนั้นก็คือพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่จะทำหน้าที่ในสภาเพื่อเป็นกระบอกเสียงและเสนอนโยบายอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงานและกลุ่มผลประโยชน์ทางด้าน

แรงงาน ซึ่งในลักษณะของสังคมประชาธิปไตยนั้นการจัดตั้งและการดำเนินงานของกลุ่มผลประโยชน์เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงระบบการเมืองของประเทศเพราะการเมืองเป็นการแข่งขันให้ได้มาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจที่ได้มาเพื่อจัดสรรประโยชน์ให้กับคนในสังคม อีกบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือการถ่วงดุลอำนาจรัฐบาลเพื่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ไปยังกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่พรรคการเมืองนั้นเป็นตัวแทน

4. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน

ผลจากการศึกษาทำให้ได้คำตอบตามปัจจัยปัญหาวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งข้อสรุปและข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษาและวิจัย ประชาชน ทฤษฎีและแนวคิดว่าด้วยการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านการเมือง และการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ไปสู่พรรคการเมือง ซึ่งวัตถุประสงค์นี้ได้มีปรากฏตามบทที่ 2

2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานของต่างประเทศ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้ได้มีปรากฏตามบทที่ 4

3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานไทยไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ซึ่งวัตถุประสงค์นี้ได้มีปรากฏตามบทที่ 4

4) เพื่อจัดทำรูปแบบการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านการงานไทยไปสู่ระบบพรรคการเมือง ซึ่งวัตถุประสงค์นี้ได้มีปรากฏตามบทที่ 5

ยังมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ว่า ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยที่ผ่านมายังขาดพรรคการเมืองที่มาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านการงานอันมีความแตกต่างจากประเทศที่พัฒนาแล้วที่ยึดถือการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งหลาย จากปัญหาในการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ผู้ใช้แรงงานไทยไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองยังไม่มี การดำเนินการจากการมีข้อจำกัดของกฎหมายกับข้อโต้แย้งทางการเมืองที่เป็นอุปสรรคในการกีดกันการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนถึงความยังไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานไม่มีตัวแทนของกลุ่มที่จะเข้าไปทำหน้าที่ในสภาพัฒนาการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพื่อการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของไทยด้วยการจัดทำเป็นรูปแบบการพัฒนาโดยมีปัจจัยองค์ประกอบของการพัฒนาประกอบด้วย หลักการและเหตุผลของการรวมกลุ่ม นโยบายและแผนการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประวัติศาสตร์พัฒนาการ แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองของการรวมกลุ่มของพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน วิธีการหรือกระบวนการรวมกลุ่มทางการเมือง ลักษณะของวัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่

ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ลักษณะของระบบเศรษฐกิจและสังคมความเป็นอยู่ การให้การยอมรับจนกลายเป็นฐานทางการเมือง และปัญหาข้อกฎหมายที่มีอยู่ ด้วยการแก้ไขกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเพื่อให้เกิดตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานด้วยการให้มี 8 ปีจัญที่กล่าวมานี้เป็นฐานที่จะทำให้เกิดการรวมกลุ่มต่อไป ซึ่งเป็น การสร้างบรรยากาศของประชาธิปไตยในประเทศที่มีการสร้างนโยบายที่เอื้อต่อคนส่วนใหญ่ของ ประเทศ แก้ไขการยึดติดกับวัฒนธรรมและจารีตประเพณีในระบบอุปถัมภ์ นโยบายทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม การสร้างมวลชนเพื่อเป็นฐาน และที่สำคัญคือกฎหมายจะต้องเปิดโอกาสและ เที่ยงธรรมอันจะทำให้ได้แนวทางการพัฒนาที่เกื้อหนุนต่อการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพื่อจัดตั้งเป็น พรรคการเมืองที่มีกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเป็นผู้สนับสนุนจะทำให้การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งคำตอบที่ได้มาตรงตามสมมติฐาน

และสอดคล้องกับวรรณกรรมจำนวนมากที่สนับสนุนว่า รูปแบบการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ ทางด้านแรงงานไทยไปสู่กระบวนการพรรคการเมืองนั้นมีปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคขัดขวางการ พัฒนาการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานมีถึง 8 ปัจจัยที่ส่งผลให้ไม่เกิดพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงานที่ จะเข้าไปปกป้องรักษาผลประโยชน์ให้กับกลุ่มในการเป็นตัวแทน ที่ผ่านมามีการหาเสียงหรือการ เสนอนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ มักไม่ได้เป็นไปเพื่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพราะถูกมองว่าเป็น กลุ่มที่มีความต่ำต้อยด้อยค่าจึงถูกมองข้ามความสำคัญอยู่เสมอ ในการหาเสียงกับผู้ใช้งานมักจะ เป็นการเอาผลประโยชน์เฉพาะหน้ามาเสนอเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเป็นครั้งคราว ปัจจัยที่เป็น ปัญหาทั้ง 8 ปัจจัยมีความสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เข้าร่วมออกแบบและ ผู้เข้าร่วมเสนอความเห็นว่าเป็นปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัยล้วนเป็นเงื่อนไขข้อจำกัดที่สกัดกั้นจึงต้องขจัดปัญหา เหล่านี้ให้หมดไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยไปสู่กระบวนการ พรรคการเมืองต่อไปได้